

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Karar Sayısı : KHK/233

Kamu İktisadi Teşebbüslerinin yeniden düzenlenmesi; 17/6/1982 tarihli ve 2680 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca 8/6/1984 tarihinde kararlaştırılmıştır.

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

Kapsam ve Amaç

Madde 1 — 1. Bu Kanun Hükmünde Kararname, iktisadi devlet teşekkülleri ile kamu iktisadi kuruluşlarını ve bunların müesseselerini, bağlı ortaklıklarını ve iştiraklerini kapsar.

2. Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Amacı;

a) İktisadi devlet teşekkülleri ile kamu iktisadi kuruluşlarının ve bunların müesseselerinin, bağlı ortaklıklarının kurulmasını, iştiraklerinin teşkilini, özerk bir tarzda ve ekonominin kurallarına uygun olarak yönetilmelerini,

b) İktisadi devlet teşekküllerinin ekonomik gereklere uygun olarak verimlilik ve kârlılık ilkeleri doğrultusunda kendi aralarında ve milli ekonomi ile uyum içinde çalışarak sermaye birikimine yardım etmelerini ve bu suretle daha fazla yatırım kaynağı yaratmalarını,

c) Kamu İktisadi kuruluşlarının kendilerine verilen görev ve kamu hizmetlerini ekonomik ve sosyal gereklere uygun olarak verimlilik ilkeal doğrultusunda yürütmelerini,

d) İktisadi devlet teşekküllerinde ve kamu iktisadi kuruluşlarında ve bunların müesseseleri ile bağlı ortaklıklarında 17/4/1984 tarih ve 2983 sayılı Tasarrufların Tevki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Kanun'un uygulanması ile ilgili işbirliği ve koordinasyon esaslarını,

e) İktisadi devlet teşekküllerinin, kamu iktisadi kuruluşlarının ve bunların müesseseleri ile bağlı ortaklıklarının amaçlarına ulaşabilmelerini sağlamak için denetlenmelerini,

Düzenlemektir.

Tanımlar ve Kısaltmalar

Madde 2 — Bu KHK de geçen deyimler ve kısaltmalar aşağıda tanımlanmıştır.

1. Kamu İktisadi teşebbüsü «Teşebbüs»; İktisadi devlet teşekkülü ile kamu İktisadi kuruluşunun ortak adıdır.

2. İktisadi devlet teşekkülü «Teşekkül»; sermayesinin tamamı devlete ait, İktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan kamu İktisadi teşebbüsüdür.

3. Kamu İktisadi kuruluşu «Kuruluş», sermayesinin tamamı devlete ait olan ve tekel niteliğindeki mallar ile temel mal ve hizmet üretmek ve pazarlamak üzere kurulan, kamu hizmeti niteliği ağır basan kamu İktisadi teşebbüsüdür.

4. Müessese; sermayesinin tamamı bir İktisadi devlet teşekkülüne veya kamu İktisadi kuruluşuna ait olup, ona bağlı işletme veya işletmeler topluluğudur.

5. Bağlı ortaklık; sermayesinin yüzde ellisinden fazlası İktisadi devlet teşekkülüne veya kamu İktisadi kuruluşuna ait olan işletme veya işletmeler topluluğundan oluşan anonim şirketlerdir.

6. İştirak; İktisadi devlet teşekküllerinin veya kamu İktisadi kuruluşlarının veya bağlı ortaklıklarının, sermayelerinin en az yüzde onbeşine, en çok yüzde ellisine sahip buldukları anonim şirketlerdir.

7. İşletme; müesseselerin ve bağlı ortaklıkların mal ve hizmet üreten fabrika ve diğer birimleridir.

8. Koordinasyon Kurulu; Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulu'dur.
9. Kamu Ortaklığı Kurulu; 2983 sayılı Tasarrufların Teşvii ve Kamu Yatırım-larının Hızlandırılması Hakkında Kanun'da belirtilen Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu'dur.

İKİNCİ KISIM

Teşebbüs, Müessese, Bağlı Ortaklık ve İştirakler

BİRİNCİ BÖLÜM

Teşebbüsler

Teşebbüslerin Kurulması

Madde 3 — 1. Teşebbüsler Bakanlar Kurulu kararı ile kurulur.

2. Yeni bir teşebbüsün kurulmasında ve mevcut bir müessese veya bağlı or-taklığın teşebbüs haline getirilmesinde, ekonomik ihtiyaçlar gözlemlenir.

3. Teşebbüslerden iktisadi devlet teşekkülü olanlar, bankacılık alanında, ser-mayelerinin en az % 91'inin Devlete ait olması şartıyla anonim şirket şeklinde de ku-rulabilir. Bu durumda Türk Ticaret Kanununun 277 nci maddesinde sözü edilen 5 ku-rucunun bulunması şartı aranmaz, genel kurulu ve denetçileri bulunmaz.

4. Teşebbüsün merkezi, Koordinasyon Kurulunca tesbit edilir ve değiştirilebilir.

Teşebbüslerin Nitelikleri

Madde 4 — 1. Teşebbüsler tüzelkişiliğe sahiptir.

2. Teşebbüsler, bu Kanun Hükümünde Kararname ile saklı tutulan hususlar dı-şında özel hukuk hükümlerine tabidir.

3. Teşebbüsler, Genel Muhasebe Kanunu ile Devlet İhale Kanunu hükümlerine ve Sayıştayın denetimine tabi değildir.

4. Teşebbüslerin sorumlulukları sermayeleri ile sınırlıdır. Teşebbüslerin ser-mayesi, ilgili bakanlığın talebi üzerine Koordinasyon Kurulunca tesbit edilir.

Teşebbüslerin Organları

Madde 5 — 1. Teşebbüs organları, yönetim kurulu ve genel müdürlüktür.

2. Yönetim Kurulu, teşebbüsün en yüksek seviyede yetkili ve sorumlu karar organıdır.

3. Genel Müdürlük, teşebbüsün yetkili ve sorumlu yürütme organıdır.

Teşebbüs Yönetim Kurulu'nun Teşkili

Madde 6 — 1. Yönetim kurulu bir başkan ve beş üyeden oluşur.

2. Genel müdür yönetim kurulu başkanıdır ve ilgili bakanın teklifi üzerine or-tak karar ile atanır.

3. Yönetim kurulu üyelerinden; ikisi ilgili bakanın, biri Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu bakanın, ikisi teşebbüs genel müdür yardımcılarını ara-sından ilgili bakanın teklifi üzerine ortak karar ile atanır.

4. Genel müdürün bulunmadığı hallerde, genel müdürün yönetim kurulu üyeleri arasından görevlendireceği genel müdür vekilli yönetim kuruluna başkanlık yapar.

Teşebbüs Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelik ve Şartları

Madde 7 — 1. Teşebbüs yönetim kurulu üyeliklerine atanacakların, Devlet me-murluğuna atanabilme genel şartlarına sahip, yüksek öğrenim yapmış ve teşebbüsün faaliyet alanı ile ilgili idari ve mesleki ihtisasa sahip olmaları şarttır. Ancak, ilgili ba-kanın teklifi üzerine atanan üyelerden birinde idari veya mesleki ihtisasa sahip olma şartı aranmaz.

2. Teşebbüs yönetim kurulu başkan ve üyeleri; başka bir teşebbüste yönetim kurulu üyesi olamaz ve rakip kuruluşlar ile menfaat ilişkisi içinde bulunamazlar.

3. Birinci fıkradaki niteliklere sahip bulunan kamu görevlileri teşebbüs yön-e-tim kurulu üyeliklerine atanabilirler. Esas görevleri devam üzere atanan yön-e-tim kurulu üyeleri, başka bir teşebbüs, bağlı ortaklık ve denetim kurulu üyesi olarak görev alamazlar.

Teşebbüs Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev Süresi

Madde 8 — 1. Yönetim kurulu üyelerinin görev süresi üç yıldır. Görev süresi sona erenler tekrar atanabilirler. Atandıkları usule göre görevlerinden alınabilirler.

2. Süre dolmadan üyelğin boşalması veya üyelik için aranan niteliklerin ve şartların kaybedilmesi halinde, kalan süreyi tamamlamak üzere atama yapılır.

Teşebbüs Yönetim Kurulu'nun Görev ve Yetkileri

Madde 9 — Yönetim Kurulu'nun görevleri ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir.

1. Kanun, tüzük, yönetmelik, kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde teşebbüsün gelişmesini sağlayacak kararları almak,

2. Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıkların çalışmalarının verimli ve kârlı olarak yürütülmesi şartlarını oluşturacak esasları ve işletme politikalarını belirlemek,

3. Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklara ait yıllık program, bilanço ve netice hesapları ile yıllık ve uzun vadeli çalışma programlarına uygun olarak hazırlanan faaliyet raporlarını onaylayarak ilgili mercilere sunmak,

4. Müesseseler ve bağlı ortaklıklar arasında koordinasyonu sağlayacak kararları almak,

5. Yönetim Kurulunun onayı ile uygulanabilecek yönetim komitesi kararları hakkında, komite kararının teşebbüse ulaşmasını izleyen onbeş gün içinde karar almak,

6. Genel müdürün teklifi üzerine; genel müdür yardımcıları, daire başkanları, müessese müdürleri veya benzer görevlere alınacak personeli atamak,

7. Genel müdürlük çalışmalarını izlemek,

8. Teşebbüslerin taşıt alım ve kullanımına ait Koordinasyon Kurulu'nca alınacak kararlarla ilgili uygulama esaslarını belirlemek,

9. Kanun, tüzük ve yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak,

10. Yönetim Kurulları sınırlarını açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını genel müdüre devredebilirler. Ancak; yetki devri yönetim kurulunun sorumluluğunu kaldırmaz,

Teşebbüs Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Madde 10 — Yönetim kurulu, genel müdürün daveti üzerine ayda iki defadan az olmamak üzere üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını üye tamsayısının salt çoğunluğu ile alır. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

Teşebbüs Genel Müdürlüğü

Madde 11 — Genel müdürlük, genel müdür, Koordinasyon Kurulu Kararı ile belirlenecek sayıda genel müdür yardımcısı ve bağlı alt birimlerden teşekkül eder.

Teşebbüs Genel Müdürü

Madde 12 — Genel müdür olarak atanabilmek için yüksek öğrenim ve enaz dört yıl kamu hizmeti yapmış, kamu ve özel sektör kuruluşlarında toplam olarak asgari on yıl hizmet vermiş ve genel müdürlük görevini yerine getirebilecek yetenek, bilgi ve tecrübeye sahip olmak gerekir.

Teşebbüs Genel Müdürünün Görev ve Yetkileri

Madde 13 — Genel müdürün görev ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir :

1. Teşebbüsü; kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri ile yönetim kurulu kararları doğrultusunda yönetmek,

2. Teşebbüsü, idare ve yargı mercilerinde ve üçüncü kişilere karşı temsil etmek ve temsil yetkisini gerektiğinde devretmek,

3. Genel müdür yardımcıları, daire başkanları, müessese müdürleri veya benzer görevlere alınacak personelin atanmalarını yönetim kuruluna teklif etmek,

4. Diğer personeli atamak,

5. Teşebbüs sermayesi ile diğer mali kaynakların, verimlilik ve kârlılık ilkelrine uygun bir düzen içinde kullanılmasını sağlamak,

6. Kanunların verdiği diğer görevleri yapmak.

7. Genel Müdür sınırlarını açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Ancak; yetki devri Genel Müdürün sorumluluğunu kaldırmaz.

Teşebbüs Genel Müdür Yardımcıları

Madde 14 — 1. Genel müdür yardımcıları, genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile atanırlar.

2. Genel müdür yardımcısı olarak atanabilmek için kamu ve özel sektör kuruluşlarında toplam olarak en az sekiz yıl başarılı hizmet vermiş olmak ve teşebbüs-genel müdüründe aranan diğer niteliklere sahip bulunmak gerekir.

İKİNCİ BÖLÜM

Müesseseler

Müesseseler ve Kuruluşları

Madde 15 — 1. Sermayesinin tamamı Devlete ait teşebbüsler, işletmelerini müessese halinde teşkilatlandırır.

2. Bir müessese içinde toplanmasında yarar ve gerek görülmeyen işletmeler, Koordinasyon Kurulu kararı ile doğrudan kamu iktisadi kuruluşuna bağlı olarak faaliyetlerini sürdürebilirler.

3. Tekel niteliğindeki mallar, müesseseler veya işletmeler tarafından üretilir.

4. Müesseseler, teşebbüs genel müdürünün teklifi ve yönetim kurulunun kararı ile kurulur.

5. Müesseseler, statülerinin ticaret sicillerine kayıt ve ilânı ile ilk hesap dönemi başlangıcı itibarıyla tüzelkişilik kazanır.

6. Müesseselerin statüsünde, müessesenin ticaret unvanı, çalışma alanı, idare merkezi, tahsis edilmiş sermayesi ve sorumluluğunun sermayesi ile sınırlı olduğu hususları yer alır.

7. Müesseseler, teşebbüs yönetim kurulunun görüşü alınarak ilgili bakanlığın teklifi üzerine Koordinasyon Kurulu kararı ile bağlı ortaklık veya iştirak haline getirilebilir.

8. İşletmelerin müessese; müesseselerin bağlı ortaklık haline getirilmesine ve benzeri hertürlü yapı değiştirmeye ait işlemler bütün vergi, resim ve harçlardan muaf-tur.

Müesseselerin Nitelikleri

Madde 16 — 1. Müesseseler tüzelkişiliğe sahiptir.

2. Müesseseler, bu Kanun Hükmünde Kararname'de saklı tutulan hususlar dışında özel hukuk hükümlerine tabidir.

3. Müesseseler, Genel Muhasebe Kanunu ile Devlet ihale Kanunu hükümlerine ve Sayıştay'ın denetimine tabi değildir.

4. Müesseselerin sorumluluğu sermayeleri ile sınırlıdır.

Müesseselerin Organları

Madde 17 — 1. Müessesenin organları, yönetim komitesi ve müessese müdürlüğüdür.

2. Yönetim Komitesi, müessesenin en yüksek seviyede karar organıdır.

3. Müessese müdürlüğü, müessesenin yetkili ve sorumlu yürütme organıdır.

Müessese Yönetim Komitesinin Teşkili

Madde 18 — 1. Yönetim komitesi bir başkan ve dört üyeden oluşur.

2. Yönetim komitesinin başkanı müessese müdürüdür.

3. Yönetim komitesinin üyeleri müessesenin üst seviyedeki yöneticileri arasından, teşebbüs genel müdürünün teklifi üzerine yönetim kurulunca atanır.

4. Müessese yönetim komitesi üyelerine atanacakların, teşebbüs yönetim kurulu üyelerinin nitelik ve şartlarına sahip olmaları gerekir.

Yönetim Komitesinin Görev, Yetki ve Toplanması

Madde 19 — 1. Yönetim komitesi; teşebbüslere tesbit edilen esaslara, işletme bütçesi ve programlara uygun olarak, verimlilik ve kârlılık ilkeleri doğrultusunda müessesenin yönetimini sağlayacak kararları almakla görevli ve yetkilidir.

2. Yönetim komitesi, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını çoğunlukla alır. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış olur.

3. Yönetim komitesi, kararlarını karar gününü izleyen günden itibaren on gün içinde teşebbüslere gönderir.

Müessese Müdürü

Madde 20 — 1. Müessese müdürü, teşebbüs müdürünün teklifi üzerine yönetim kurulunca atanır.

2. Müessese müdürü olarak atanabilmek için, en az dört yıl kamu kurum ve kuruluşlarında olmak üzere toplam olarak asgari sekiz yıl başarı ile çalışmış olmak ve genel müdürde aranan diğer niteliklere sahip bulunmak gerekir.

Müessese Müdürünün Görev ve Yetkileri

Madde 21 — 1. Müessese Müdürü; müesseseyi, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri ile yönetim kurulu ve yönetim komitesi kararları doğrultusunda yönetir.

2. Müessese müdürü, idare ve yargı mercilerinde ve üçüncü kişilere karşı müesseseyi temsil eder. Temsil yetkisini gerektiğinde devredebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bağlı Ortaklıklar

Bağlı Ortaklıkların Kuruluşu

Madde 22 — 1. Bağlı ortaklıklar;

- a) Bir müessesenin bağlı ortaklık haline getirilmesi,
- b) Teşebbüsün iştiraklerdeki hissesinin % 50 nin üstüne çıkması,
- c) Teşebbüsün sermayesinde % 50'den fazla hisseye sahip olduğu yeni bir şirket kurulması,

Şeklinde oluşur.

2. Mevcut müesseselerin veya işletmelerin bağlı ortaklık haline getirilmesi Koordinasyon Kurulu, yeni bağlı ortaklıkların kurulması ise Bakanlar Kurulu Kararı ile olur.

Bağlı Ortaklıklara Uygulanacak Hükümler

Madde 23 — 1. Sermayelerinin en az % 91'i kamu iktisadi kuruluşlarına ait olan bağlı ortaklıkların genel kurulu ve denetçileri bulunmaz.

2. Bağlı ortaklıklar, bu Kanun Hükümünde Kararname'de saklı tutulan hususlar dışında özel hukuk hükümlerine tabidir.

Bağlı Ortaklıkların Yönetim Kurulu, Genel Müdürü ve Atamalar.

Madde 24 — 1. Bağlı ortaklıkların yönetim kurulu, genel müdür dahil beş üyeden oluşur.

2. Bağlı ortaklıkların genel müdürleri ile kamu kesimini temsil eden yönetim kurulu üyelerinde, teşebbüs genel müdürü ve yönetim kurulu üyeleri için öngörülen nitelik ve şartlar aranır.

3. Genel müdür, ilgili bakanın teklifi üzerine ortak karar ile atanır. Bağlı ortaklık genel müdürü aynı zamanda yönetim kurulu başkanıdır.

4. Yönetim kurulunun en çok iki üyesi, özel kesim oluşturan ortaklıkların hisseslerinin her % 20'si için yönetim kurulunda bir temsilci bulundurma hakkına sahip oldukları dikkate alınarak genel kurulca seçilir.

5. Yönetim kurulunun genel müdür ve özel kesim temsilcilerinin dışında kalan ve teşebbüsü temsil edecek üyeleri biri Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı ol-

duğu bakan tarafından önerilmek kaydı ile kendi mensupları arasından veya dışardan ilgili bakan tarafından atanır.

6. Genel Müdür Yardımcıları Teşebbüs yönetim kurulu tarafından atanır.

Bağlı Ortaklık Denetçilerinin Seçimi

Madde 25 — 1. Bağlı ortaklıkların denetim kurulu üç üyeden oluşur.

2. Özel kesimi oluşturan hisselerin toplam olarak % 20'yi geçmesi halinde; özel kesimi temsil eden üyeler, kendi aralarında oya katılanların çoğunluğu ile bu kesimi temsilen bir üye seçerler.

3. Denetim kurulunun geri kalan 2 üyesinden biri ilgili bakanlık, diğeri Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu bakan ve gerektiğinde üçüncü üye teşebbüs tarafından kendi mensupları arasından veya dışarıdan atanır.

4. Denetçilerde, yönetim kurulu üyesi için gerekli nitelik ve şartlar aranır. Ancak, denetçilerden birinde mesleki ihtisas şartı aranmayabilir.

Bağlı Ortaklık Yönetim Kurulunun İbrası

Madde 26 — 1. Bağlı ortaklıkların, bilanço ve kâr - zarar cetvellerini hazırlamaları ve en geç Mart ayı sonuna kadar Yüksek Denetleme Kuruluna göndermeleri zorunludur.

2. Yüksek Denetleme Kurulunun, bağlı ortaklığa ilişkin raporunu hazırlaması ve en geç Mayıs ayı sonuna kadar bağlı ortaklık ve ilgili teşebbüse göndermesi gereklidir.

3. Bağlı ortaklık genel kurulu en geç Haziran ayının sonuna kadar toplanır ve Yüksek Denetleme Kurulunun raporunu da dikkate alarak kararlarını verir.

4. Genel kurul kararlarına ilişkin tutanak üç işgünü içinde Yüksek Denetleme Kuruluna gönderilir. Yüksek Denetleme Kurulu, bağlı ortaklık genel kurulunca alınan kararı, ilgili teşebbüs hakkında düzenleyeceği raporda değerlendirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İştirakler

İştiraklerin Teşkil ve Nitelikleri

Madde 27 — 1. Teşebbüs veya bağlı ortaklığın bir anonim şirkete iştiraki, ilgili teşebbüsün önerisi üzerine Koordinasyon kararı ile yapılır.

2. Bir anonim şirkete iştirak için teşebbüsün veya bağlı ortaklığın şirket sermayesine katılma payının en az % 15 olması gerekir. Bu oran ortaklığın sermaye artırılması halinde de % 15'den aşağı düşürülemez.

3. Aynı iştirake birden fazla teşebbüs veya bağlı ortaklık katılamaz.

4. Teşebbüs iştiraklerine ait hisse senetlerinin mülkiyeti teşebbüse, bağlı ortaklık iştiraklerine ait hisse senetlerinin mülkiyeti ise bağlı ortaklığa aittir.

5. İştiraklerin teşkilinde, 2983 sayılı Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkındaki Kanun hükümleri saklıdır.

İştiraklerin Yönetimi

Madde 28 — 1. Teşebbüs ve bağlı ortaklıklara ait iştiraklerin yönetim kurulunda, teşebbüs ve bağlı ortaklığı temsilen her % 15 hisse için en az bir üye bulundurulur.

2. Teşebbüs ve bağlı ortaklık temsilcileri, teşebbüsün veya bağlı ortaklığın kendi mensupları arasından ve imkan dahilinde iştirakin bulunduğu yere en yakın teşebbüs veya bağlı ortaklık birimi içinden veya dışardan teşebbüs veya bağlı ortaklığın yönetim kurulunun göstereceği adaylar arasından seçilirler.

3. Teşebbüs ve bağlı ortaklık temsilcileri, yönetim kurulu üyesi oldukları anonim şirketin faaliyetleri ve mali durumu hakkında, tüzükte belirtilen esaslara göre, teşebbüs veya bağlı ortaklığa bilgi vermekle yükümlüdürler.

4. Teşebbüs veya bağlı ortaklık, Türk Ticaret Kanunu gereğince ortakların hisz oldukları bütün haklara sahiptir. Bu haklar temsilcinin varlığı ileri sürülerek kayıtlanamaz.
5. Her teşebbüs ve bağlı ortaklığa ait iştiraklerin bilanço ve netice hesapları, teşebbüs ve bağlı ortaklıkların yıllık faaliyet raporlarına eklenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Mali Hükümler, Tasfiye ve Denetim

BİRİNCİ BÖLÜM

Teşebbüslere ait Mali Hükümler

Teşebbüs Plan, Program ve Bütçesi

Madde 29 — 1. Teşebbüsler, yatırım ve işletme faaliyetlerini plan, program ve bütçelere dayalı olarak yürütürler.

2. Teşebbüslerin yatırım ve finansman programlarının hazırlanma şekli, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu bakanlık tarafından, Devlet Planlama Teşkilatı'nın ve Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun görüşleri alınarak tespit olunur ve Koordinasyon Kurulu'nun onayına sunulur.

3. Teşebbüslere ait yıllık genel yatırım ve finansman programı, takvim yılı başından en az yetmişbeş gün önce Bakanlar Kurulu'nca karara bağlanır.

4. Teşebbüslerin işletme bütçeleri, her hesap dönemi için, yıllık genel yatırım ve finansman programındaki hedefler esas alınarak hazırlanır ve yönetim kurulunca onaylanır. İlgili bakanlık, gerekli hallerde daha uzun devreler için işletme bütçesi hazırlanmasını isteyebilir.

5. Teşebbüslerin yatırım ve finansman programlarında değişiklik yapılması halinde, bu değişikliğe uygun olarak işletme bütçelerinde de gerekli düzeltmeler yapılır.

6. Kesinleşen yıllık genel yatırım ve finansman programlarının birer örneği; Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu bakanlığa, Devlet Planlama Teşkilatına, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'na ve ilgili bakanlıklara, işletme bütçeleri ise teşekküllerce ilgili bakanlığa ve Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'na gönderilir.

Teşebbüs Yatırım Projelerinin Hazırlanması

Madde 30 — 1. Teşebbüsler, kalkınma planına göre kendileri tarafından yapılması gereken yatırımlara ait mali, ekonomik ve teknik çalışmaları zamanında yaparak projelerini hazırlamakla yükümlüdürler.

2. Yatırım projelerinin hazırlanmasında aşağıdaki hususlara uyulur :

- a) Devlet Yatırım Bankası, proje hazırlıklarında teşebbüslere yardım eder.
- b) Hazırlanan projeler, takvim yılı başından yedi ay önce ilgili bakanlığa ve Devlet Planlama Teşkilatı'na gönderilir.
- c) İlgili bakanlık, projeler üzerinde gerekli incelemeleri yaparak, bunları yıllık genel yatırım ve finansman programına dahil edilmek üzere aynı yılın Haziran ayı sonuna kadar Devlet Planlama Teşkilatı'na ve Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu bakanlığa gönderir.

3. Projesi hazır olmayan yatırıma başlanamaz.

4. Bakanlar Kurulu'nca teşebbüslere kendi imkanlarıyla karşılayamayacakları yatırım görevi verildiği takdirde, bu görevlere ilişkin ve özkaynaklardan karşılanması gereken kısım, Devlet Bütçesi'nden sermaye olarak yılı içinde karşılanır.

Teşebbüs Küçük Tamamlama, İdame ve Yenileme Yatırımları

Madde 31 — 1. Küçük tamamlama yatırımları, teşebbüslerin kendi kaynaklarından finanse edilmek ve proje maliyeti, yıllık yatırım ve finansman programlarında belirlenen sınırı aşmamak kaydı ile, yönetim kurulunun teklifi ve ilgili bakanlığın onayıyla yapılır.

2. Idame ve yenileme yatırımları, yönetim kurulunun kararı ile yapılır ve durum, gerekçesiyle birlikte kararı izleyen onbeş gün içinde ilgili bakanlığa, Devlet Planlama Teşkilatı'na ve Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'na bildirilir.

Teşebbüslerin Yatırım ve Finansman Programları

Madde 32 — 1. Teşebbüslere ait uzun vadeli veya yıllık genel yatırım ve finansman programlarının hazırlanmasında, finansman imkânları ve teşebbüslerin yatırım kapasiteleri gözönünde tutulur.

2. Teşebbüslere ait uzun vadeli yatırım ve finansman programları, ilgili bakanlığın incelenmesinden geçtikten sonra Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'na ve Devlet Planlama Teşkilatına gönderilir.

3. Yıllık genel yatırım ve finansman programı Devlet Planlama Teşkilatı tarafından Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın da görüşü alınarak hazırlanır.

Teşebbüslerin Muhasebe Sistemleri

Madde 33 — 1. Teşebbüslerin, müesseselerin ve bağlı ortaklıkların muhasebeleri, bunların, mali durumları, işletme faaliyetleri, maliyet ve yatırımları hakkında düzenli bilgi alınabilecek şekilde tutulur.

2. Bankalar ve sigorta şirketleri dışındaki teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklarda «İktisadi Devlet Teşekkülleri Tekdüzen Muhasebe Sistemi» uygulanır. Bu sistemin belirlediği esaslar dışında özel hukuk hükümlerine bağli kalınır.

3. Teşebbüslerin hesap dönemi takvim yılıdır.

Teşebbüslerin Bilançoları, Netice Hesapları ve Faaliyet Raporları

Madde 34 — 1. Bilançolar ve netice hesapları, İktisadi Devlet Teşekkülleri Tekdüzen Muhasebe Sistemine göre belirlenen tiplere uygun olarak, ait oldukları yılı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar hazırlanır ve faaliyet raporlarıyla birlikte Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluna gönderilir.

2. Faaliyet raporları, yıllık ve uzun vadeli çalışma programlarına uygun olarak düzenlenir. Bu raporlar, dönem çalışma sonuçlarının program ve bütçelerle mukayesesini, bütçe ve programlarda öngörüldüğü halde gerçekleştirilmeyen işlerin sebeplerini ve bunlara ilişkin iktisadi ve mali analizleri kapsar.

3. Bilanço ve netice hesapları, teşebbüslerin Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi ve onaylanmasından sonra, Resmî Gazetede yayımlanır.

Teşebbüslerin Fiyat ve Tarifeleri

Madde 35 — 1. Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklar, işletmelerinde üretilen mal ve hizmet fiyatlarını tespitle serbesttirler.

2. Üretilen mal ve hizmetlerin fiyatları, gerektiğinde Bakanlar Kurulu'nca tespit edilebilir.

3. Bakanlar Kurulu'nca tespit olunan fiyatlar maliyetlerin altında bulunduğu takdirde;

a) Zarar ile birlikte, mahlum kalınan kâr ait olduğu veya ait olduğu yılı izleyen yılın genel bütçesine konulacak ödenekle karşılanır.

b) Mahrum kalınan kâr miktarı, mal ve hizmetin satış maliyeti üzerinden % 10 kâr payı tahakkuk ettirilerek belirlenir.

c) Zararın miktarı, ilgili bakanlık ve Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığınca teşebbüs muhasebe kayıtları esas alınarak birlikte tespit edilir.

4. Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklara konuları ile ilgili olarak Bakanlar Kurulunca görev verilebilir. Gerektiğinde bu görev için yapılacak ödeme miktarı Bakanlar Kurulu Kararı'nda belirtilir. Bu görevden doğan zarar ve mahrum kalınan kâr yukarıdaki esaslar dahilinde Hazine'ce karşılanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Teşekküllere Ait Mali Hükümler

Teşekküllerde Kâr Dağıtım

Madde 36 — 1. Teşekküller ve müesseseler yıllık kârlarının % 20'sini nominal sermayelerinin tamamına ulaşıncaya kadar birinci tertip yedek akçe olarak ayırırlar. Bankalar Kanununa tabi iktisadi devlet teşekkülleri, Bankalar Kanununda öngörülen yedek akçeleri de ayrıca ayırırlar.

2. Teşekküller ve müesseseler birinci fıkrada belirtilen olağan yedek akçeler ile vergi ve diğer kanuni yükümlülükler ayrıldıktan sonra kalan kârın % 20'sini nominal sermayenin tamamına ulaşıncaya kadar ikinci tertip olağan yedek akçe olarak ayırırlar. Nominal sermayenin tamamına ulaştıktan sonra % 10 oranında yedek akçe ayrılmasına devam olunur.

3. Teşekkül ve müesseselerde kârdan varsa geçmiş yıl zararları mahsup edilir.

4. Yukarıdaki indirimler yapıldıktan sonra kalan kâr, müesseselerde teşekkülle, teşekküllerde ise ödenmemiş sermayeye mahsup edildikten sonra bakiyesi Hazineye devredilir.

5. Bağlı ortaklıklarda olağan yedek akçeler, vergiler ve kanuni yükümlülükler indirildikten sonra kalan kârın en az % 50'si sermaye payları oranında ortaklara dağıtılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kuruluşlara Ait Mali Hükümler

Kamu İktisadi Kuruluşlarına Ait Mali Hükümler

Madde 37 — 1. Kuruluşlara ait uzun vadeli veya yıllık genel yatırım ve finansman programlarının hazırlanmasında; kuruluşların finansman imkânları ve yatırım kapasiteleri yanında ülke ihtiyaçları, plan, program, hedef ve tercihleri gözönüne alınır.

2. Kuruluşlara ait fiyat ve tarifelere sosyal faydayı artırmak amacı ile Koordinasyon Kurulunca müdahale edilebilir.

3. Devlet tekelinde olan malların fiyatlarının tespiti kendi kanunlarındaki hükümlere tabidir.

4. Kuruluşlar, kârlarından % 10 yedek akçe ayırırlar. Bağlı ortaklıklardaki kâr dağıtımını, iktisadi devlet teşekküllerine ait bağlı ortaklıklara ilişkin hükümlere tabidir.

5. Yatırım ve işletme finansman açıkları Hazinece karşılanır. Finansman fazlası Hazineye devredilir.

6. Kuruluşlara, yukarıdaki fıkralar dışında, teğebbüslere ait mali hükümler, tasfiye ve denetim hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tasfiye

Teğebbüsler, Müesseseler, Bağlı Ortaklıklar, İşletmeler ve İşletme Birimlerinin ve İştiraklerin Tasfiyesi veya Satılması

Madde 38 — Bu Kanun Hükümünde Kararname kapsamındaki teğebbüs, müessese, bağlı ortaklık, işletme, işletme birimlerinin ve iştiraklerinin tasfiye, devir, satış ve işletme haklarının verilme kararı Koordinasyon Kurulu tarafından alınır.

Tasfiye, devir, satış veya işletme hakkının verilmesi, 2983 sayılı Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkındaki Kanun'un öngördüğü esaslara göre Kamu Ortaklığı Kurulu tarafından yürütülür.

Kamu Ortaklığı Kurulu bu işlemleri kolaylaştırıcı her türlü tedbiri alabilir, bu işlemlerden elde edilecek hasılanın fona yatırılması ve hesapların düzenlenmesine ait esaslar bir yönetmelikle tesbit edilir.

Tasfiye, devir, satış ve işletme haklarından elde edilerek fona aktarılan hasılaya karşılık, tasfiye, devir, satış veya işletme hakkının verilmesi işlemine tabi değerlerin

teşebbüs hesaplarında kayıtlı değeri, teşebbüsün veya bağı ortaklığın sermayesinden tenzil edilir.

Gerçek ve tüzel kişilerin Türk Ticaret Kanunundan doğan ortaklık hakları saklıdır.

BESİNCİ BÖLÜM

Denetleme

Mali, İdari ve Teknik Denetim, Denetleme Raporları

Madde 39 — Teşebbüsler, müesseseler ve bağı ortaklıklar, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun mali, idari ve teknik yönden sürekli denetimine tabidir.

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu; teşebbüslerin, müesseselerin ve bağı ortaklıkların bir yıla ait hesap ve işlemleri üzerindeki incelemelerini en geç ertesi yılın Ekim ayı sonuna kadar tamamlar. Kurulca düzenlenen raporlar ilgili mercilere verilir.

İlgili Bakanlığın Gözetim ve Denetimi

Madde 40 — 1. İlgili bakanlık; teşebbüs, müessese ve bağı ortaklık faaliyetlerinin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetiminde görevlidir.

2. Birinci fıkrada belirtilen amaçla ilgili bakanlık, gerekli hallerde teşebbüslerin hesaplarını ve işlemlerini teftiş ve tahkike tabii tutmaya ve bunların iktisadi ve mali durumlarını tespit ettirmeye yetkilidir. Bu yetki, kuruluşların görev ve yetkilerini daraltmayacak, normal faaliyetlerini aksatmayacak şekilde kullanılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Personele İlişkin Hükümler

Teşebbüslerin Personel Rejimi

Madde 41 — Teşebbüslerin personel rejimi;

- Yetenekli elemanların işe alınması, işin gereğine uygun olarak yetiştirilmesi,
 - Verimlilik ve kârlılık ilkelerine bağı olarak maliyet bilinci içinde çalıştırılması,
 - Karma ekonomi şartları içinde çalıştığı kuruluşta göreve devamını özendirerek bir özlük hakları sisteminin gerçekleştirilmesi,
 - Yaratıcılığı, girişimciliği, başarı ve çabanın maddi ve manevi olarak değerlendirilmesinin teşviki,
- İlkelerine dayanan ayrı bir kanunla düzenlenir.

2. Teşekkül, müessese ve bağı ortaklıkların kadrolu ve sözleşmeli personeli toplu iş sözleşmeleri kapsamına alınmaz ve bunlara toplu iş sözleşmeleri ile hiç bir ayni ve nakdi menfaat sağlanamaz.

Atamalarda Genel İlkeler

Madde 42 — Bu Kanun Hükümünde Kararname ve diğer kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak üzere; personel, yönetim kurulu kararıyla atanır ve atanmasındaki usule göre görevine son verilir. Yönetim Kurulları bu yetkilerini kısmen devredebilirler.

İstihdam Şekilleri ve Sözleşmeli Personel Çalıştırma

Madde 43 — Teşebbüslerde memurlar (kadrolu personel), sözleşmeli personel ve işçiler istihdam edilir. İşçiler bu Kanun Hükümünde Kararname'ye tabii değildir. Sözleşmeli personel, belirli bir sözleşme ile teşebbüste çalışan; işçi ve memur statüsünde olmayan personeldir.

Ücret ve Pirim

Madde 44 — Sözleşmeli personele aylık ücret ile işyerinin üretim, kârlılık, verimlilik, kalite, satış, ihracat ve diğer hususlarda başarılı olması halinde ve bu başarıya katkısı oranında azaltıp çoğalan pirim verilir.

Bu pirim koordinasyon kurulu'nun prensipleri çerçevesinde teşebbüs genel müdürlüğün teklifi üzerine yönetim kurulunca tesbit edilir.

İkramiyeler

Madde 45 — 1. Memura (Kadrolu personele) teşebbüs yönetim kurulunun kararı ve Koordinasyon Kurulu'nun onayı ile, yıl da en çok iki aylık ücretleri tutarında ikramiye verilebilir.

2. Görevlerinde olağanüstü gayret göstermek suretiyle verimlilik veya kârlılığı arttıranlara veya işletme faaliyetlerine yararlı buluş getirenlere veya büyük zararların oluşmasını önlemede olağanüstü gayret gösterenlere genel müdürce bir veya genel müdürün önerisi üzerine yönetim kurulunca iki veya yönetim kurulunun gerekçeli önerisi üzerine Bakanlar Kurulu'na dört aylık ücret tutarını aşmamak kaydıyla, ikramiye ve Bakanlar Kurulu Takdirnamesi verilebilir. Buna ait esaslar tüzükte düzenlenir.

3. İkinci fıkrada sözü edilen ikramiye, kişisel başarı ve yararlılığa bağlı olup genelleştirilemez.

Teşebbüs Personelinin Yükümlülük ve Sorumlulukları

Madde 46 — Teşebbüslerin, müesseselerin ve bağlı ortaklıkların yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile her çeşit personeli;

1. Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklara verilen sermayeyi ve sağlanan diğer kaynakları verimlilik ve kârlılık esaslarına göre kullanmak ve değerlendirmek hususunda gereken gayret ve basireti göstermekle sorumlu ve yükümlüdürler. Bu sorumluluğu ve yükümlülüğü yerine getirmedikleri takdirde, Devlet memurları gibi cezalandırılırlar. Ayrıca, görevleri ile ilgili olarak mensup oldukları teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklığa verdikleri zarardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabidirler.

2. Teşebbüslerin, müesseselerin ve bağlı ortaklıkların paralarına ve para hükümündeki evrak ve senetlerine ve diğer mevcutlarına karşı işledikleri suçları ile bîlânço, tutanak, rapor ve benzeri her türlü belge ve defterleri üzerinde işledikleri suçlardan dolayı Devlet memurları hakkında öngörülen ceza hükümlerine göre cezalandırılırlar.

3. Görevlerini yaptıkları sırada öğrendikleri gizli bilgileri, görevinden ayrılıncı olsalar bile, yetkili amiri izni olmadan açıklayamazlar. Aksi halde bir aydan bir yıla kadar hapis ve ellibin liradan ikiyüzellibin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Kadro Tesbiti

Madde 47 — Teşebbüsün personel ihtiyacı, bunların kadro unvan, sayı ve yerleri teşebbüsün personel politikasına göre genel müdürün teklifi üzerine teşebbüs yönetim kurullarınca her yıl iş programları ile belirlenir.

Gerektiğinde teşebbüs genel müdürü, o yıla ait teşebbüsün toplam kadro sayısı ve ödenek miktarı içinde kalmak üzere, kadro unvan, sayı ve yerlerini değiştirebilir.

Ancak, kadrolarda sınırlamalar getirmeye, gerektiğinde kadroların tesbit, ihdas ve kullanımı ile sözleşmeli personel istihdamı hususlarında genel hükümlerin uygulanmasına karar vermeye Koordinasyon Kurulu yetkilidir.

Yurt Dışında Görevlendirme ve Geçici Görevle Yurt Dışına Gönderme

Madde 48 — Personel; teşebbüsün yurt dışındaki şube, mağaza, büro ve benzeri yerlerinde belli bir süre için görevlendirilebilir. ihracat, fuar, satınalma, toplantı ve diğer sebeplerle geçici olarak gönderilebilir.

Başka İş ve Hizmet Yasası

Madde 49 — 1. Teşebbüslerin, müesseselerin ve bağlı ortaklıkların yönetim kurulu üyeleri ile kadrolu ve sözleşmeli her çeşit personeli bu Kanun Hükmünde Kararname'de öngörülen haller dışında başka bir işle meşgul olamazlar.

2. Birinci fıkrada sayılanlar, anonim şirketler hariç olmak üzere çağgıkları kuruluşların faaliyet konusuna giren mal ve hizmetlerin istihsal ve ticareti ile uğraşan şirketlere ortak olamazlar. Bunların eşleri ile reşit olmayan çocukları da ayu yasaklara tabidir.

3. Teşebbüslerin, müesseselerin ve bağlı ortaklıkların, genel müdür, müessese müdürleri, yönetim kurulu ve yönetim komitesi üyeleri, kadrolu ve sözleşmeli her çeşit personeli, yönetim kurullarının muvafakati ile bu teşekküllerin veya bağlı ortaklıkların iştiraklerinin yalnız birisinde olmak üzere buldukları yerdeki, uygun aday bulunmaması halinde başka yerdeki iştiraklerin yönetim kurulu üyeliğine, denetçiliğine ve tasfiye kurulu üyeliğine getirilebilirler.

İlgili bakanlık personeli de, kendi görevlerine ek olarak bakanlarının izni ile, teşebbüs genel müdürü tarafından, bu fıkrada adı geçen görevlere atanabilirler.

4. Aşağıda gösterilen iş ve hizmetler:

a) Esas görevlerine hali gelmemesi ve teşebbüs genel müdürü veya yetki vereceği diğer amirlerin uygun görmesi şartıyla, üniversiteler, yüksek ve orta dereceli okullarda ve forum, seminer ve kurslarda öğretimlik yapılması,

b) Kanunla kurulmuş sosyal güvenlik kuruluşları ve işveren sendikalarında veya sosyal, mesleki ve benzeri kuruluşların yönetim ve denetim organlarında görev alınması,

c) Kişiler, kurum ve kuruluşlarca, görevleri dolayısıyla teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklık personeli aleyhine açılan davalarda, teşebbüs genel müdürünün uygun görmesi şartıyla, görevlendirilecek avukatlarca savunma yapılması,

d) Bilirkişilik ve hakemlik gibi kanunlardan doğan görevler.

Bu maddede öngörülen iş ve hizmet yasasının kapsamı dışındadır.

5. Teşebbüs Genel Müdürleri, yeterli eleman bulunmaması ve iş veya hizmetin aksaması halinde, bağlı ortaklık ve iştiraklerin yönetim ve denetim kurulu üyeliği veya teşebbüs, müessese, işletme veya bağlı ortaklıktaki boş bir kadroya ait bir hizmetin yürütülmesi için, diğer bir personeli vekaleten veya tedviren görevlendirebilir. Ancak, bu iş veya hizmeti için personele hiç bir menfaat sağlanamaz.

6. Bu madde hükümlerine aykırı hareket edenlerin işlerine son verilir.

Yönetim Kurulu Üyesi, Denetçi ve Tasfiye Kurulu Üyelerinin Ücret ve Hakları

Madde 50 — Teşebbüsü ve bağlı ortaklığı temsil etmek üzere teşebbüs ve ilgili bakanlık personeline ve dışardan atanan veya seçilen bütün yönetim kurulu üyeleri, denetçi ve tasfiye kurulu üyelerine, her yıl Koordinasyon Kurulu'nca belirlenen miktarda aylık ücret ve diğer ödemeler yapılır.

Tahakkuk ettirilen ücret, prim ve benzeri ödemelerin toplamının, Koordinasyon Kurulu'nca kararlaştırılan miktarı aşan kısmı ilgili teşebbüse gelir kaydedilir. Bu madde hükümlerine aykırı hareket edenler görevlerinden uzaklaştırılır.

Siyasi Faaliyet Yasası

Madde 51 — 1. Teşebbüslerin, müesseselerin ve bağlı ortaklıkların kadrolu ve sözleşmeli personeli siyasi partilere üye olamazlar.

2. Birinci fıkrada sözü edilen personelin genel ve yerel seçimlerde aday olabilmeleri Devlet Memurları hakkındaki hükümlere tabidir.

3. Siyasi partilerin merkez ve taşra organlarında görev almış, Yasama Organı üyeliğine veya seçime gelinen yerel kurullara seçilmiş olan kişiler, bu görevlerinin sona ermesinden, genel ve yerel seçimlere aday olarak katılmış ve seçilememiş olan

kişiler, seçim tarihinden itibaren üç yıl geçmedikçe teşebbüsler, müesseseler ve bağlı ortaklıklarda genel müdür, yönetim kurulu üyesi, genel müdür yardımcısı, müessese müdürü olarak görev alamazlar.

Vekâlet Ücretinin Dağıtımı

Madde 52 — 1. Bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerine tabi teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklarda mahkeme ve icra dairelerince teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklık lehine hükmedilip borçlusundan tahsil olunan vekâlet ücretlerinden, davaları izleyen ve sonuçlandıran avukatlara ve bunların takip işlerinde çalışan personele verilecek vekâlet ücretinin yıllık tutarı birinci derecenin son kademe aylığının (ek gösterge harfç) yıllık tutarının % 40'ını geçemez.

2. Birinci fıkradaki orana göre yapılacak dağıtım sonunda artan miktar, teşebbüs merkezindeki özel bir hesapta toplanır. Bu şekilde toplanacak meblağ tüzükte belirtilecek esaslar dahilinde münhasıran hukuk işleri müdürlükleri ile hukuk müşavirliklerinde çalışan müdür, hukuk müşaviri ve yardımcıları ile müşavir avukat, avukat, raportör avukatlar, dava ve takip işlerinde çalışan personel arasında yukarıda belirtilen azami sınır aşılmamak şartıyla dağıtılır.

Yönetmelikle Düzenleme

Madde 53 — Her teşebbüs kadro ve sınıflandırma, idari ve teknik personelde aranacak nitelikler, işe alma, nakil, terfi, işe son verme ve disiplin cezaları gibi konuları düzenlemek üzere teşebbüs, personel rejimi esaslarına uygun olarak bir yönetmelik hazırlar. Bu yönetmelik Koordinasyon Kurulu'nun onayıyla yürürlüğe girer.

BEŞİNCİ KISIM

Çeşitli, Geçici ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Teşebbüslerin Amaç ve Faaliyet Alanları

Madde 54 — 1. Teşebbüslerin amaç ve faaliyet alanları Koordinasyon Kurulu'nca belirlenir.

2. Teşebbüsler, müesseseler ve bağlı ortaklıklar, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamazlar. Atıl kapasitelerin değerlendirilmesi amacıyla girişilen faaliyetlerde de bu esasa uyulur.

3. Kamu iktisadi kuruluşlarına ait işletmelerin atıl kapasitelerinin değerlendirilmesinde, Koordinasyon Kurulu'nun kararı ile, kuruluş amacı dışına çıkılabilir.

Hazineye İntikal Eden Hisse Senetleri

Madde 55 — Veraset veya diğer yollarla Hazine'ye geçen hisse senetleri, Koordinasyon Kurulu Kararı ile faaliyet alanı itibarıyla en yakın olan teşebbüse, başka bir işleme hacet kalmadan devredilir.

Bağlantı Yerlerinin Değiştirilmesi

Madde 56 — 1. Teşebbüsler, Başbakan'ın teklifi ve Cunnhurbaşkanı'nın onayı ile, Başbakanlık veya diğer bakanlıklarla ilgilendirilebilir.

2. Bir teşebbüs bünyesindeki müessesenin, işletmenin veya bağlı ortaklığın başka bir teşebbüse bağlanması Koordinasyon Kurulu kararı ile olur.

Devlet Malı Sayılma

Madde 57 — Teşebbüslerin, müesseselerin, işletmelerin ve bağlı ortaklıkların malları ve her çeşit mevcutları aleyhine işlenen suçlar, Devlet malı aleyhine işlenmiş sayılır. Bu suçlara Türk Ceza Kanunundaki cezalar uygulanır.

Teşebbüsün taşınır ve taşınmaz her türlü malları haczedilemez.

İstisnalar

Madde 58 — 1. Atatürk Orman Çiftliği, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketi, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları Türk Anonim Şirketi, Türkiye İş Bankası Anonim Şirketi, Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası Anonim Şirketi, İller

Bankası Genel Müdürlüğü ve İller Bankası Genel Müdürlüğü ile il özel idareleri ve belediyelerin, sermayelerinin yarısından fazlasına tek başına veya birlikte sahip oldukları iktisadi teşebbüsler, bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerine tabi değildir.

2. Yabancı sermayeyi tevgikle ilgili hükümlerden yararlanan gerçek veya tüzel kişilerle yabancı ülkeler kanunlarına veya uluslararası düzenlemelere göre kurulmuş ortaklıklara ait kanunların ve anasözleşmelerin hükümleri saklıdır.

Tüzük

Madde 59 — Bu Kanun Hükümünde Kararname'nin uygulanmasını düzenlemek üzere Başbakanlıkça bir tüzük hazırlanır ve bu Kanun Hükümünde Kararname'nin yayım tarihini izleyen altı ay içinde yürürlüğe konur.

Teşebbüslere Ait Liste

Madde 60 — Bu Kanun Hükümünde Kararname'ye tabi teşebbüsler, bunlara ait müessese ve bağlı ortaklıklar ile teşekkül ve kuruluşların ilgili olduğu bakanlıklar ekli listede gösterilmiştir.

Diğer Haklar

Madde 61 — Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklar; kuruluş amacı ve faaliyet konularının gerçekleşmesini temin için :

1) Gayrimenkulleri tasarruf eder, kiralar, kiraya verir, leyh ve aleyhte rehin, ipotek, intifa ve irtifak hakları, gayrimenkul mükellefiyeti vesair hakları tesis ederler.

2) Gerekli taşınmaz mallar ile kaynak ve irtifak haklarını ilgili kanun hükümleri uyarınca kamulaştırma yetkisine sahiptirler.

3) Genel ve Katma bütçeli dairelere yapılan satışlarda avans alabilirler.

Tahvil Çıkarma

Madde 62 — Koordinasyon Kurulu kararı ile tahvil çıkarma yetkisi verilen teşebbüsler, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın izni ile tahvil çıkarabilir.

Bu şekilde çıkarılacak tahvillere Hazine kefaleti verilebilir.

Çıkarılacak tahvillerin tutarı ödenmiş sermayeyi aşamaz.

Kaldırılan Hükümler

Madde 63 — 2929 sayılı Kanun, ek ve değişiklikleri ile bu Kanun Hükümünde Kararname kapsamına giren teşebbüslerin kuruluşlarına ait kanun hükümünde karar-nameler yürürlükten kaldırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

Kapsam Dışında Kalan Kuruluşların Yönetimi

Geçici Madde 1 — 3460 ve 23 sayılı kanunlara tabi olanlar ile bu Kanun Hükümünde Kararname'nin kapsamı dışında kalan teşebbüsler ve kurumları, kuruluş ve işleyişleri ile ilgili yeni bir düzenleme yapıncaya kadar, kendi mevzuatına göre idare olunurlar.

İştirak Paylarının Devir ve Tasfiyesi

Geçici Madde 2 — Teşebbüslerin ve bağlı ortaklıkların faaliyet alanları dışında kalan ve normal piyasa şartları içinde elden çıkarılmaları mümkün olan mevcut iştirak paylarının devir veya tasfiyesi, bu Kanun Hükümünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen bir yıl içinde bitirilir. Ancak, tekelcilik amacını önlemeye yönelik olanlar ile stratejik mal ve hizmet üretenler Koordinasyon Kurulu kararı ile bu uygulama dışında bırakılabilir.

Bu Kanun Hükümünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihte mevcut iştiraklerden teşebbüsün faaliyet alanı içinde kalanlardan iştirak payları % 10'nun altında olup da devamında kamu yararı veya ekonomik yarar bulunanlar Koordinasyon Kurulu'nun kararıyla muhafaza edilir.

İştirak Paylarının Toplanması

Geçici Madde 3 — 1. Hazinesin veya çeşitli kamu kuruluş ve kurumlarının mevcut iştiraklerdeki hisseleri, iştirakin faaliyet alanına en yakın teşebbüslere veya bağlı ortaklıklara devredilir. Devir işlemleri bu Kanun Hükümünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen bir yıl içinde tamamlanır.

2. Birinci fıkraya gereğince yapılacak devir işlemlerini gerçekleştirebilmek amacıyla teşebbüslerin sermayelerini yeterince arttırmaya gerekli takas ve mahsup işlemlerini yapmaya Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir. Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığınca yapılan bu işlemlerin sonucuna göre cari yıl bütçesine gelir kaydetmeye, mevcut veya yeniden açılacak tertiplere ödenek koymaya ve gider kaydetmeye Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

3. Bu madde gereğince yapılacak iştirak paylarının devrinde nominal değerler esas alınır.

4. Bu madde gereğince yapılacak iştirak paylarının devri sonunda, Türk Ticaret Kanununun 277 nci maddesindeki beş ortak şartı aranmaz.

Limited Şirket Statüsündeki Ortaklıklar

Geçici Madde 4 — 1. Bu Kanun Hükümünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihte sermayelerinin % 51'inden fazlası Devlet veya teşebbüslere ait bulunan limited şirketlerin, bağlı ortaklık olarak faaliyetlerinin devamına veya tasfiyesine koordinasyon Kurulunca karar verilir.

2. Birinci fıkraya gereğince faaliyetlerinin devamına karar verilen limited şirketler, Bakanlar Kurulu kararıyla anonim şirket statüsüne dönüştürülür ve bağlı olduğu teşebbüs belirtilir.

Geçiş Dönemine Ait Hükümler

Geçici Madde 5 — 1. Bu Kanun Hükümünde Kararname'ye ekli listede bulunan teşebbüslerin ana statülerine ait koordinasyon kurulu kararları ile buna göre teşkilatlanmaları, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yayım tarihinden itibaren en geç iki ay içinde tamamlanır.

2. Birinci fıkrada adıgeçen ana statülere ait koordinasyon kurulu kararlarıyla, bu Kanun Hükümünde Kararname'ye ekli listede yer alan teşebbüs ve bağlı ortaklıkların organları da teşkil edilir.

3. Birinci fıkrada sözü edilen teşebbüs ana statülerine ait koordinasyon kurulu kararlarında bağlı ortaklıkların bu Kanun Hükümünde Kararname'ye göre yeniden düzenlenmesine ait hükümler de yer alır.

4. Bu Kanun Hükümünde Kararname ile kaldırılan teşebbüslerin tasfiyesi için gerekli bütün hükümler, birinci fıkrada adı geçen ana statülere ait koordinasyon kurulu kararlarında bütünlük ve süreklilik esasları çerçevesinde düzenlenir.

5. Yukarıdaki fıkralardaki düzenlemeler yapıp yürürlüğe girinceye kadar bu Kanun Hükümünde Kararname ile kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

6. Bu Kanun Hükümünde Kararname'de öngörülen **Personel Kanunu** yürürlüğe girinceye kadar bu Kanun Hükümünde Kararname'de belirtilmeyen hususlarda mevcut hükümlerin uygulanmasına devam edilir.

7. Bu Kanun Hükümünde Kararname'nin kadro tesbitine dair olan 47 nci maddesinin, hangi tarihten itibaren uygulamaya başlanacağını her teşebbüs için ayrı ayrı tesbite Koordinasyon Kurulu yetkilidir.

Bu tesbit işlemi yapıncaya kadar, bu Kanun Hükümünde Kararnameye tabi teşebbüslerin istihdam edeceği personel hakkında genel hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

8. Bu Kanun Hükümünde Kararname gereğince devredilen müessesese, işletme ve bağlı ortaklıklar ile ilgili henüz sonuçlanmamış dava, icra takibi ve bunun gibi adli, idari ve mali ve ticari işler, devralan teşebbüs adına devreden teşebbüs personeli tarafından tamamlanabilir. Bu görevleri yapan personel, başka iş ve hizmet yasağı ile ilgili hükümlere tabi değildir.

9. Bu Kanun Hükümünde Kararname gereğince bağlantıları değiştirilen, devredilen müessesese, bağlı ortaklık, iştirak ve işletmelerin ünvan değişikliği Vergi Usul Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu ve diğer kanunlar yönünden eski müessesese, bağlı ortaklık, iştirak ve işletmelerin devamı addolunur.

10. Teşebbüsün bu Kanun Hükümünde Kararname Hükümlerine intibakını sağlamak üzere yapılacak bütün işlemler ile teşebbüsler arası devredilecek veya devir alınacak menkul ve gayrimenkuller ile fikri ve ticari hakların devri ve devir alınması her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

11. Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği ayın son günü itibariyle, devredilecek müesseselerin ve bağlı ortaklıkların defter kıymeti üzerinden, devir bilançosu çıkarılır. Bu değerler üzerinden devir işlemleri yapılır.

12. Diğer teşebbüsler devredilen müesseselerde bulunan teşebbüs bünyesindeki birimlerce halen kullanılmakta olan lojman, depo, açık alan ve benzeri yerlerden yararlanma esasları ilgili Bakanlık ve teşebbüsler arasında yapılacak protokolle tespit edilir.

13. Yeniden kurulan ve kaldırılan teşebbüslerin, yönetim kurulu üyesi ve genel müdürlük kadrolarını ihdas etmeye ve mevcut kadrolardan gerekli görülenleri iptal etmeye bir yıl süreyle Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

14. Teşebbüsler sağlık ve sosyal tesisler ile ilgili faaliyetlerini konu ile ilgili yeni bir düzenleme yapılmaya kadar sürdürür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

Madde 64 — Bu Kanun Hükümünde Kararname'nin 46 ncı maddesinin ceza hükümleri, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin kanunlaştığı tarihte, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 65 — Bu Kanun Hükümünde Kararnameyi Bakanlar Kurulu yürütür.

Kenan EVREN
Cumhurbaşkanı

T. ÖZAL
Başbakan

İ. K. ERDEM Devlet Bak. - Başbakan Yrd.	K. OKSAY Devlet Bakanı	A. M. YILMAZ Devlet Bakanı	S. N. TÜREL Devlet Bakanı
A. TENKECI Devlet Bakanı	İ. ÖZDAĞLAR Devlet Bakanı	A. K. ALPTEMOÇİN Devlet Bakanı	M. N. ELDEM Adalet Bakanı
Z. YAVUZTÜRK Millî Savunma Bakanı	A. TANRIYAR İçişleri Bakanı	Y. HALEFOĞLU Dışişleri Bakanı	V. ARIKAN Maliye ve Gümrük Bakanı
M. V. DİNÇERLER Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı	İ. S. GİRAY Bayındırlık ve İskân Bakanı	M. AYDIN Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı	
V. ATASOY Ulaştırma Bakanı	H. H. DOĞAN Tarım Orman ve Köylüleri Bakanı	M. AYDIN Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bak. V.	
C. BÜYÜKBAŞ Sanayi ve Ticaret Bakanı V.	C. BÜYÜKBAŞ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	M. M. TAŞCIOĞLU Kültür ve Turizm Bakanı	